

DECIZIE

10 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curtii Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Tatiana Vieru

Judecătorii: Valentina Clevadi, Oleg Sternioală, Petru Moraru, Iurie Bejenaru,

examinînd recursul declarat de Serviciul Vamal al R. Moldova,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea
Mixtă „Topaz” Societate pe Acțiuni împotriva Serviciului Vamal privind anularea
actului de control,

împotriva deciziei Curtii de Apel Chișinău din 03 februarie 2015, prin care a
fost respins apelul declarat de Serviciul Vamal al R. Moldova, fiind menținută fără
modificări hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 22 septembrie 2014,

c o n s t a t ă

La 12 octombrie 2010, reclamantul ÎM „Topaz” SA s-a adresat cu cerere de
chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al R. Moldova privind anularea
actului de control.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în anul 2003, ÎM „Topaz” SA
a importat bunuri materiale, beneficiind de facilități, în temeiul art. 35 din Legea nr.
998 din 01.04.1992 privind investițiile străine, potrivit căreia la importul bunurilor
destinate formării și majorării capitalului social al întreprinderii sunt scutite de taxe
vamale.

Se arată că la începutul anului 2010, Serviciul Vamal al R. Moldova a inițiat
un audit (control) post-vămuire, solicitînd informații privind soarta bunurilor
importate în anul 2003, fără a le nominaliza.

Astfel, ÎM „Topaz” SA a informat Serviciul Vamal precum că nu dispune de
informații referitoare la importul din 2003, deoarece au trecut deja șapte ani, iar
documentele au fost nimicite în conformitate cu normativele legale de păstrare a
documentelor, iar Serviciul Vamal de asemenea nu dispune de documentele de
import din anul 2003 (declarațiile vamale, contracte, facturi, acte de evaluare, alte
documente prezentate la import) deoarece la fel au fost nimicite.

Menționează că, cerințele Serviciului Vamal al R. Moldova au fost întemeiate
pe niște inscripții dintr-un computer al acestuia, fără ca bunurile să fie detaliate clar
și complet.

ÎM „Topaz” SA a prezentat toate documentele de care dispune la acel
moment, și care, nefiind nimicite, ar putea să aibă relevanță pentru controlul efectuat
de Serviciul Vamal. În cadrul controlului, inspectorii vamali nu s-au deplasat

niciodată pe teritoriul uzinei și ca să verifice în ce măsură bunurile importate în anul 2003 mai există sau au fost casate, nimicite, sau folosite în alte scopuri.

La data de 25 august 2010 în adresa ÎM „Topaz” SA a parvenit un Aviz de audit post-vămuire, emis de Serviciul Vamal la data de 19.08.2010, la care era anexat actul de control nr. 200 din 12 august 2010 și Actul constatator nr. 28 din 12 august 2010, potrivit căruia au fost calculate drepturi de import în sumă de 331 101,34 lei.

La data de 06 septembrie 2010 ÎM „Topaz” SA a depus o referință prin care și-a exprimat dezacordul cu Actul de control și Actul constatator și a solicitat anularea acestora ca fiind neîntemeiate și ilegale. Astfel, întreprinderea s-a încadrat în termenul de 15 zile acordat de art. 216 din Codul Fiscal.

Consideră acțiunile Serviciului Vamal drept abuzive și ilegale, motivînd prin faptul că procedura de efectuare a controlului utilizat de Serviciul Vamal nu se încadrează în nici una din cele prevăzute de art. 214 alin. (3) din Codul fiscal (verificarea faptică, verificarea documentară, verificarea totală, verificarea parțială, verificarea tematică, verificarea operativă, verificarea prin contrapunere) inclusiv din lipsa documentelor în arhiva Serviciului Vamal. Dacă însăși Serviciul Vamal a distrus toate documentele aferente importurilor efectuate în anul 2003 de ÎM „Topaz” SA, atribuirea tuturor consecințelor negative pe seama întreprinderii este incorectă și ilegală.

Pe parcursul examinării cauzei ÎM „Topaz” SA, a depus cerere de concretizare a cerințelor, solicitînd anularea Actului de control nr. 0000200 din 12.08.2010 și a Actului constatator nr. 28 din 12.08.2010 întocmite de Serviciul Vamal al Republicii Moldova privind calcularea și încasarea drepturilor de import la buget de la ÎM „Topaz” SA, dispunerea restituirii de către Serviciul Vamal al RM a sumei de 74739,59 lei decontate din soldul existent înregistrat în fișa de evidență a ÎM „Topaz” SA și compensarea cheltuielilor de judecată.

Litigiu în cauză a fost obiect de judecare în mai multe instanțe judecătorești.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 22 septembrie 2014, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a anulat Actul de control nr. 0000200 din 12.08.2010 și Actul constatator nr. 28 din 12.08.2010 întocmite de Serviciul Vamal al Republicii Moldova privind calcularea și încasarea drepturilor de import la buget.

S-a obligat Serviciul Vamal al Republicii Moldova să restituie suma de 74739,59 lei la soldul existent înregistrat în fișa de evidență a ÎM „Topaz” SA.

În rest cerințele înaintate de ÎM „Topaz” SA cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă.

Nefiind de acord cu hotărîrea instanței de fond, Serviciul Vamal al R. Moldova a depus cerere de apel solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2015 a fost

respins apelul declarat de Serviciul Vamal al R. Moldova, fiind menținută fără modificări hotărîrea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 22 septembrie 2014.

La 19 martie 2015, Serviciul Vamal al R. Moldova a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului se invocă că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului.

Astfel, nici instanța de fond, nici cea de apel, nu s-a expus asupra tuturor probelor invocate de către Serviciul Vamal, și anume: conform scrisorii Serviciului de Informații și Securitate al R.M., SA „Topaz” a importat în anul 2003 „un șir de utilaje și inventare, destinate includerii în capitalul statutar” de la FGUP „Saliut”, Rusia (aportul investitorului „Saliut” la majorarea fondului statutar), fără achitarea drepturilor de import în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

De asemenea organul vamal a fost înștiințat că în baza contractului nr. 498/12/153/TOPAZ2009-6/26 din 20.11.2009, FGUP „Saliut” a cumpărat de la SA „Topaz”, mai multe utilaje și echipamente, pe care le-a transmis uzinei „PRIBOR” din or. Bender, printre care și unele aparataje, care au fost scutite de achitarea drepturilor de import pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

Se arată că s-a efectuat verificarea respectării destinației finale a bunurilor importate în capitalul social SA „Topaz” pe parcursul anului 2003, a fost solicitat contul contabil 123 „Mijloace fixe”.

Urmare analizei informațiilor din registrul contului 123 „Mijloace fixe” nu au fost regăsite la balanța întreprinderii o parte din mijloacele fixe, importate în anul 2003 în fondul statutar.

Serviciul Vamal consideră nefondate concluziile instanței de judecată ce privește neprezentarea de către Serviciul Vamal a documentelor justificative aferente importului de utilaje efectuat de SA „Topaz” în anul 2003.

Se mai arată că concluziile primei instanțe, expuse în hotărîre, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, pe care instanța de fond le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

Mijloacele fixe importate au fost scutite de achitarea drepturilor de import conform alin. 1 art. 35 al Legii „Privind investițiile străine” nr. 998-XII din 01.04.1992, care a fost abrogată prin Legea „Cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător” nr. 81-XV din 18.03.2004. Astfel, conform alin. 2 art. 25, al Legii „Cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător” nr. 81-XV din 18.03.2004 „investitorii străini, care au efectuat investiții și au beneficiat de garanții și facilități în condițiile Legii nr. 998-XII din 01.04.1992 „Privind investițiile străine” au dreptul să beneficieze în continuare de garanții și facilitățile acordate de aceasta”.

În contextul celor expuse, întreprinderea care beneficiază de

facilități conform alin. 1 art. 35 al legii abrogate, este obligată să respecte și normele, stipulate în alin. 2 al aceluiași articol, care prevedea că: „dacă bunurile, introduse de investitorul străin în calitate de aport la capitalul social fără plata taxelor vamale, sunt folosite în alte scopuri, întreprinderea, în decursul primelor trei ani, va achita taxele vamale în întregime, inclusiv dobânda bancară aferentă, după expirarea acestui termen, taxele vamale se vor calcula la valoarea reziduală a bunurilor”. Astfel, intimatul nu a confirmat respectarea prevederilor art. 28 al Codului vamal, și conform lit. c) alin. 1 art. 127⁵ al Codului vamal s-a stabilit obligația vamală calculată în suma de 331 101,34 lei conform Actului constatator nr. 28 din 12.08.2010.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează să fie respins cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Materialele dosarului atestă că în anul 2003, ÎM „Topaz” SA a importat bunuri materiale, beneficiind de facilități în temeiul art. 35 din Legea nr. 998 din 01.04.1992 privind investițiile străine, potrivit căreia la importul bunurilor destinate formării și majorării capitalului social al întreprinderii sînt scutite de taxe vamale.

La începutul anului 2010, Serviciul Vamal a inițiat un audit (control) postvămuire, solicitînd informații privind soarta bunurilor importate în anul 2003, fără să le nominaliza, în urma controlului efectuat de angajații Serviciului vamal a fost emis Actului de control nr. 0000200 din 12.08.2010 și Actul constatator nr. 28 din 12.08.2010 prin care s-a dispus spre încasare de la ÎM „Topaz” SA drepturi de import în sumă de 331 101,34 lei.

ÎM „Topaz” SA a informat Serviciul Vamal precum că nu dispune de informații referitoare la importul din 2003, deoarece au trecut deja șapte ani, iar documentele au fost nimicite în conformitate cu normativele legale de păstrare a documentelor.

Mai mult de cît atît, însăși, Serviciul Vamal de asemenea nu dispune de documentele de import din anul 2003 (declarațiile vamale, contracte, facturi, acte de evaluare, alte documente prezentate la import) deoarece la fel au fost nimicite, fapt confirmat în ședința de judecată de către Serviciul Vamal.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, și avînd ca obiect al litigiului anularea actului de control, prima instanță cît și instanța de apel au admis parțial acțiunea.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanțelor inferioare întemeiate și legale,

rezultate din aprecierea justă a circumstanțelor pricinii și aplicarea corectă a normelor de drept material.

Potrivit art. 187 Cod Vamal persoanele care trec mărfuri și mijloace de transport peste frontiera vamală sau care desfășoară activități aflate sub supraveghere vamală sînt obligate să prezinte organului vamal documentele și informațiile necesare efectuării controlului vamal.

Prin prisma normelor citate, instanța de recurs menționează că, Serviciul Vamal al R. Moldova nu a prezentat nici un act care să demonstreze că utilajele importate de ÎM „Topaz” SA în anul 2003 au fost înstrăinate, nefiind indentificate exact și prețul acestora, astfel nefiind stabilită careva încălcare de intimat.

Or, în cadrul efectuării controlului, pentru emiterea unor acte temeinice și în conformitate cu legea, Serviciul Vamal urma să se asigure cu documentele justificative care să dovedească pe de o parte importul utilajelor de către ÎM „Topaz” SA care au fost introduse în capitalul social iar pe de altă parte înstrăinarea acestora.

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești corect au concluzionat că urmează a fi anulate Actul de control nr. 0000200 din 12.08.2010 și Actul constatat nr. 28 din 12.08.2010 întocmite de Serviciul Vamal al Republicii Moldova privind calcularea și încasarea drepturilor de import la buget, deoarece conform prevederilor art.24 alin.(3) din Legea contenciosului administrativ, expres prevede că la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pîrîtului.

Completul judiciar menționează, deși conform art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ, sarcina probațiunii legalității actului administrativ îi revine organului vamal, la caz ultimul nu a demonstrat legătură între utilajul pretins importat de SA „Topaz” în anul 2003 și cel înstrăinat în anul 2009.

Luând în considerație cele enunțate mai sus, instanța de recurs reține drept justă concluzia primei instanțe și a instanței de apel cu privire la anularea actului de control nr. 0000200 din 12.08.2010 și actului constatat nr. 28 din 12.08.2010 întocmit de Serviciul Vamal al Republicii Moldova privind calcularea și încasarea drepturilor de import la buget, întrucât acestea nu au suport probatoriu.

Instanța de recurs consideră lipsit de relevanță argumentul recurentului precum că, conform scrisorii Serviciului de Informație și Securitate al R.M, SA „Topaz” a importat în anul 2003 „un șir de utilaje și inventare, destinate includerii în capitalul statuar de la FGUP „Saliut”, Rusia fără achitarea drepturilor de import în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, deoarece conform scrisorii Serviciului de Informație și Securitate al R.M din 01 martie 2010 (f.d.50), a contractului de vânzare-cumpărare a utilajelor din 20.11.2009 și a facturilor fiscale anexate la materialele dosarului (f.d.51-67) nu este posibil de identificat vreo

legătură între utilajul pretins importat de SA „Topaz” în anul 2003 și cel înstrăinat în anul 2009.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a dat aprecierea corespunzătoare tuturor argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, a elucidat circumstanțele pricinii a căror verificare suplimentară nu este necesară, iar temeiurile invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), CPC, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Serviciul Vamal al R. Moldova.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „Topaz” Societate pe Acțiuni împotriva Serviciului Vamal privind anularea actului de control.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

Petru Moraru

Iurie Bejenaru